

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio XVI. De nocturnis sagarum conuentib. & an vera sit earum
translatio de loco ad locum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

QVÆSTIO XVI.

De nocturnis sagarum conuentib. &
an vera sit earum translatio de
loco ad locum?

A.

PRIMA

sententia est, huiusmodi equitationib. & conuentib. illas dumtaxat cogitatione animi, & Diabolica illusione interesse: hanc sententiam cū Luthero & melächthone multi sectarij tenuerunt: *a* sed & Catholici quidam, ex Hispanis integro libro quidam minorita Fr. Samuel & auctor fortalitij fidei, eiusdem ordinis, & Martinus de Arles canonista, ex Italis Ponzinibus integro ferè libro, Bapt. à Porta lib. 2. *suae Magia Naturalis*, & cuius tempore res nondum satis explorata erat Alciatus l. 8. *Parerg.* c. 22. ex Gallis Duarenus, Aerodius, & Mich. Montanus. ex Anglis olim Ioannes Salisburienfis lib. 2. *Polyerat.* c. 17. *in fin.* ex Germanis, idem vult Phil. Camerar. extremo cap. 72. operæ succifiuæ, & Vlricus Molitor de *Python. mulieribus* c. 8. & hoc se sentire subindicat Leonard. Vairus lib. 2. de *fascino* cap. 13. Sed nituntur argumentis parum vrgentibus. Quid enim forsne id asseritur à mulierculis, vt excidit Alciato? vnde igitur tot quotidie viri docti, clari, & secundum sæculum prudentes idem fatentur, puniunturque? Age sint sæpè, qui à dæmone illudantur. sensibus internis externisque vinctis & sepultis, phantasia etiam fortè læsa perturbataque: age, queat diabolus læsis corporis viribus & animi facultatib. plura homini persuadere, quam vel vini copia oppressi, vel melancholia ægri sese videre arbitrentur, vt docet D. Aug. *a* sint sanè tria phantasmatum genera, quod ab eodem opimè *b* notatum; quid tum postea? quid

A ex his inferre queas, quam posse sagas decipi, semper autem illas falli hinc nō consequitur.

Nec amplius probat, quod ad Euodium scribens, de visis prodigijs idem prodidit: fatemur enim tunc animas non emigrare ex corporibus, & Bodinum id auctum asserere, de testamur. fatemur sæpe sensus corporeos plane consopiri. adeoque efficaciter has imagines obuersari, vt experrecti credant se audiuisse, vidisse & fecisse, quæ numquam contigerunt. Nec ignoro exempla multa huius deceptiōis; vt de reo, qui se in Ditis regia fuisse dicebat; *d* Gennadio, qui se choris beatorum interfuisse putabat: *e* de Platonico Philosopho alteri in somnis apparente, eumque docente; *f* de patre, qui clarâ luce filiam suam videns, se

B vaccam cernere, putabat. *g* Nec vrget, quod eorum corpora inuenta sint sæpenumero eodem loco iacentia, nec inde mota fuisse, vt de varijs narratum ab Olao, Tostato, Grillando, & alijs; & huc pertinens illud in vita D. Germani, de mulierculis coniuuantibus vt videbantur, & tamen domi repertis dormientibus; & quæ huiusmodi alia, his enim nihil amplius probatur, quàm decipi aliquando has mulierculas. Sed semper ita fieri nō probatur. Vim quidem aliquam haberet argumentatio illa Alciati quærentis; cur non potius in conuentu cæcæ dæmonem loco mulieris, quam in lecto cum marito fuisse dicamus: si sola niteremur presumptione, nunc non illa mouemur, sed vnanimi omnium ætatum, & nationum, & vtriusque sexus etiã Ecclesiastica functionis, & ordinis nobilium reorum confessione: contra quam nulla vim habet præsumptio, Michol patris satellites decepit in Dauidis locum substituta statua: *h* sic etiam potest & solet

C

D

E

c Epi. 101.

s Alex. ab Alex. l. 6. Cencal. dier. s
e D. Aug. de ep. 101.
f D. Aug. l. 18. de ciu. Dei c. 18.
g vita San Maccarii.

h Reg. 19.

a Vieras
Godelm.
Agrippa.

a li. 7. de
Gen. ad
lit. c. 11.
b Epi. 72
ag. Nebri

dæmon assumpto corpore, & in lecto locato decipere maritum. Nam frige ad conuentum profectâ, ne maritus eam abesse deprehendat, solet eum consopire, vel quid aliud supponere, quod earum vicem suppleat, vt maritus expurgens vxorem esse putet, docetur hoc actis iudicialijs. Quædam inquit *ronstrix Forpachy Cal. Sept. 1587. id se sape fecisse prodidit, atque ad sopiendum tali somno maritum. sæpenumero illi aurem vellicasse, dextrâ manu eo prius illit a vngume, quo viam ad huiusmodi conuentus affectans, solebat se ipsa inungere: Eller vxor decani in Ottingen, eodem loco & die, infantis culcitram: Seichen May à Speirichen scopas supposuisse memorauerunt, postquam essent nomen sui dæmonis præfata, sicque maritis fucum sape fecisse.*

Hamburgij non. Iunij 1590. Maria vxor sartoris in Metzzer Esch, stramentorum fascem veluti vngume infuscaturum, qui stratum atque ipsa domum esset reuersa, euanesceret. Catharina Ruffa ipsum dæmonem, sua accubatione, eiusmodi vices aliquando gefisse, declarauit. Hæc Nicen. Remigius d. lib. 1. c. 12.

Objiciunt præterea D. Aug. libr. de spiritu & anima c. 28. vbi eadem ferè verba habes, quæ in *ca. Episcopi 26. q. 5.* vbi qui huiusmodi nenijs anicularum fidem præbent, videntur excommunicari. Hic canon Achilles est aduersariorum, hunc vrgent, hunc intorquent. *Resp.* librum illum non esse D. August. nec etiam D. Gregorij, cui tribuit Ioannes Beetzius Carmelita, in 1. præcept. ex pol. 4. cap. 4. sed Hugonis Victorini, vel Hugonis Eteriani: & cuiuscumque sit, non esse aliam eius sententiam, quam prædicti Canonis. Quidam eleuant auctoritatem Canonis, quia sit concilium tantum Prouinciale;

A quod errare potuerit: sed mihi non placet eo confugere.

Alij negant esse concilij Ancyrani, eò quod in Concilij huius exemplaribus Græcis aut Latinis hodie non extet: verum neque hæc solutio mihi placet: quia Canon reperitur in quibusdam antiquis collectionibus Conciliorum, & in Damasi (si ipse auctor) Vitis Pontificum, & in Decretis, Burchardi lib. 10. cap. 1. & Iunonis p. II. c. 130. & retentus fuit in Decreto Gratiani iussu Gregorij XIII. Pontific. correcto. Malo cum Turrecremata ibi, Victor. num. 32. Bafino, Alphonso à Castro, & alijs responderè, quædam in illo Canone narrari, quæ per naturam rerum à dæmone perfici non possunt, vt alloqui & coram cernere Herculem & Achillem, qui sunt in inferno: item equitare super veras bestias, quæ tanta spacia tam cito, & per aerem conficere nequeunt: item equitare cum Diana vel Herodiade, cum nec vlla sit Diana Dea, vel superstes numen, nec Herodias illa, saltatricula vllibi in terris equitet, in inferno cruciata: item agnoscere vllam diuinam naturam, præter Deû. quare huiusmodi asserere: reuerà hæreticum esset. Alia vero in eodem Canone memorantur, quæ nec rerum naturæ repugnant, nec vires Satanae superant, vt est hoc ipsum, de quo nunc agitur, & talia non negat Canon posse contingere, sed tantum indicare voluit, non esse credendum semper ea *αυτοπροσπονως* contingere, sed aliquando imaginationis vitio tribuenda. vera itaque Canonis explicatio est, eos hæreseos damnari, qui sagis asserentibus credunt: hæc omnia posteriora cum prioribus sibi contingere, prout illæ narrabant. Sufficit enim ad opinionis alicuius damnationem partem eius aliquam fidei contrariam esse,

quia

quia verum est ex integra causa, falsum ex quouis defectu. Atque ita interpretor dicta Doctoris Nauarrij factis perplexa locutione non paucos decipientis. Vnde apparet neque Canonem illum, neque locum Hugonis repugnare communi sententiæ Theologorum, vel Quæstorum & Iudicum receptæ praxi. Sed de hoc Canone agendum copiosissimè libro quinto.

Denique argumentatur Alciatus: Conuentus huius personæ omnes interdum, nomine Iesu pronunciatio euauerunt, erant itaque phantastica, & non corporatæ personæ. quia corporea res sic nequit euanescere. *Resp:* Sagas quæ conuentui interfuerant, non euauisse: sed præstrictis cernentium oculis, à suis dæmonibus celerime asportatas fuisse: & sic dici euauisse, large & improprie sumpto vocabulo, pro desierunt videri. Neque hoc dissimulandum, videri Alciatum velle, non posse dæmonem corpora loco mouere: idcirco enim contendit non fuisse Christum Dominum à Diabolo in pinnaculum templi, & montem excelsum sublatum: quod confirmata auctoritate Orig. homil. 31. in Luc. & D. Hieronym. in Matth. & temere credidit hoc dicenti Alciato Phil. Camerarius *opera successi. c. 72.* Sed postea docebo longe plures Patres contrarium tenuisse: imo D. Hieron. nihil habet, quod pro Alciato faciat. Origenes ei aperte refragatur. nam verba mutilata citat Alciat. obiectiōnem ponens, responcionem Origenis omittens.

Obijcitur etiam experientia, quod inuētæ, aliquando non translata, sed repertæ iacentes eodem loco, vbi se inuenerant: hoc de vna Abulenlis, de tribus vel quatuor testatur Spineus,

A de alijs alijs. *Respond.* cum Spineo c. 30. & 31. huius rei varias esse causas, tum ex parte Dei, tum ex parte dæmonis. Ex parte huius: quia quando ipsi vtilius est, tunc sagas decipit, eas loco non mouendo: vt sic iudicibus & principibus persuadeat falsa esse, quæ de talibus transuersionibus feruntur, atque ita iustitiæ executionem impediatur. pactum ergo frustratur, quando maiorem humano generi perniciem inde sperat: pactum seruat, quando Deus ei permittit, & ipse sperat se sic plures illaqueaturum. Quod ad Deum, finit vt plurimum, sic exigentibus hominum peccatis, Diabolum pacta cum Magis inita seruare: aliquando impedit, vt quando iudices curiositate mouentur ad huiusmodi explorationes: vt sic iudices in peccati pœnam confundantur, & quasi excæcentur. Vtrūque iustissimè. Ex iisdem causis nonnunquam, vult dæmon, & hoc ei Deus permittit, ipsas loco mouere, & pro ipsis simulachrum earū illic relinquere, vt putentur non translata, sed illic remansisse.

Secunda ergo opinio est, quam verissimam iudico: *Nonnunquam verè sagas transferri à dæmone de loco ad locum, hinc vel altero animalis* (phantastico, vt plurimum, hoc est dæmoni asfumentis & formanti corpus aëreum vel etiam hominis in forma, eas aliquando ternas quaternasue simul asportanti) *vel arundini veræ, scoparumue baculo etiam verò, sed acto & subleuato à dæmone, inequitantes, & corporaliter conuentui nefario interesse.*

Hæc sententia est multo communior Theologorum, immo & Iuriscōsultorum practitorum Italiæ, Hispaniæ, Germaniæ, inter Catholicos tenent etiam scribentes plurimi. *Alb. Magnus apud Cantipratensem libro 2.*

capite 57. p. 19. Ciruelus de superstit. p. 2. capite primo. Guilb. Neoburgensis mox citandus. Turrecrema. sup. Grilland. libro secundo, de sortileg. quast. 7. numer. 8. ubi fatetur se sententiam mutasse. Basinus de artibus magic. propos. 9. Remig. libro primo Demonolat. capite decimo quarto, vigesimo quarto, vigesimo nono. Auctores Mallei non vno loco, Penna in Direct. Inquisitor. p. 2. comment. 68. & alij. Pet. Damianus ep. 4. capite decimo septimo. & recentiores medici, vt Ronseus mox citandus libro secundo. de morb. venef. capite octauo. & libro tertio capite octauo. Cesalpinus inuestigat. demon. capite vigesimo. & Theologi crebro numero hoc asserunt, rem diligentissimè discutientes, Ioan. Dodo. in Apolog. contra Fra. Samuelem, Guil. Parisiens. par. vlt. de vniuers. capite vigesimo tertio. Siluester in verb. heresis. num. 3. Abulens. in 4. c. Matt. quast. 47. Beetz. dist. c. 4. Vict. ubi supra Caieta. 2. 2. quast. 95. a. 3. Alphons. à Castro libro primo. de ista heretic. punit. capite decimo sexto. Sixtus senensis libro Satanae discurs. 15. libro primo. Sebastianus Mich. in Pneumalog. Anglez. in 2. quast. v. nica de arte Magica a. 4. diffic. 5. Petr. Binsfeld. d. operis conclus. 11. Spinæus contra Ponzinibium, Ananias libro quarto. de Natur. demon. Et nonne Antichristi tempore tales conuentus agnoscit futuros D. Hyppolit. Martyr. lib. de consummat. seculi, hand longe princ. hos mouere leges Salicæ, vt patet ex libro decimo septimo. Et Lambertus Danæus Caluinianus scribit Geneuæ conuentum esse ordinarium prope summam ædem, vt ex eo refert Crespetus. Sed accipite verba Hippoliti: Tunc iniquus ille elato animo demones suos congregabit humana specie (nonne sic in conuentibus tripudiant & commiscentur cum strigibus?) & eos qui illum ad regnum inui-

A tarunt fastidiet: animasque multas inquinabit, quippe Principes eis constituet ex demonibus.) Facit hoc quotidie Diabolus superior, dum suum cuique strigum dæmonem magistellum attribuit. Tertullianus lib. de anima c. de somnijs, affirmat, do nos quoque hominum demonijs patere, nec tantum in aditis, sed etiam in cubiculis homines eorum imaginibus circumueniri.]

B Videte nunc quo pacto hoc mysterium iniquitatis operetur iam olim. huc enim arbitror referendum quod abs Guilhelmo Neubrigensi in hunc modum traditur, In prouincia Deiorum hand procul à loco natiuitatis meæ, res mirabilis contigit, quam à puero cognoui. Est vicus aliquot à mari orientali milliaribus distans, iuxta quem famosa illa aqua, quas vulgo Vipse vocant. Ex quo vico rusticus quidam ad salutandum anicum in proximo vico commorantem profectus, multa iam nocte minus sobrius remeabat. Et ecce de proximo tumulto, quem sæpius vidi, & duobus vel tribus stadijs à vico abest, voces cantantium, & quasi festiue conuiuantium audiuit. Miratus quinam in illo loco solennibus gaudijs intempesta noctis silentium rumpere, hoc ipsum curiosus inspicere voluit, vidensque in latere tumuli ianuam patentem, accessit & introspectit, viditque domum amplam & luminosam, plenamque discumbentibus tam viris, quam feminis, tanquam ad solennes epulas. Vnus autem ministrantium cernens stantem ad ostium, obrulit illi poculum. Quo ille accepto, consulto noluit bibere, sed effuso contento & continente retento, concitus abiit, factoque tumultu in conuiuio pro sublatione vasculi & persequentibus eum conuiujs, pernicitate iumentis quo vehebatur euasit, & in vicum cum insigni se prada recepit. Denique hoc vasculum materie incognita, coloris insoliti, & forma inusitata Henrico seniori Anglorum Regi pro munere

oblatum

oblatum est: ac deinde fratri Regina Dauid, scilicet Scotorum Regi, contraditum, annis plurimis in thesauris Scotia seruatum est, & ante annos aliquot (sicut veraci relatione cognouimus) Henric. II. illud adspicere cupienti à Rege Scotorum Guilb. resignatum] libro primo. Rerum Ang. capite trigesimo octauo. tales montium recessus, vulgus solitum nominare montem Veneris, qualem tradunt etiam in Italia prope Nursinum lacum esse, vt patet ex Epist. 46. Æneæ Siluij. Si maus exempla recentiora & clariora, Rober. Gagui Generalis ord. S. Trinit. libro decimo Hist. Francor. ita scribit, Quo tempore Guil. Edelinus Theologus Doct. S. Germani de la Haya prior, apud Ebroicas ad perpetuum carcerem damnatus est, ob falsa religionis crimen. Nā cū illustri cuiusdam femina amoribus teneretur, neque eius consuetudine fruis facile posset, dæmonem patronum sibi adhibuit, & eum in srietis specie adorauit: à quo postea doctus scopam sumere, atque inter femora equitū instar ponere, breui momento quo volebat se traducebat.] Inter striges Auenionenses (vt narrat Mich. Pneumalog. schol. 6.) puer captus fuit, qui iudicibus narrabat, se à patre in Synagogam (sic conuentum vocant) deductum, & ibi vidisse patrari multanefaria & horrenda, itaque conterritum muniuisse se signaculo crucis, & dixisse: Iesu, quid istuc rei? simulque cum dicto turbam totam disparuisse & ipsum se solum ibi deprehendisse: postredie domum redisse, quæ tribus à synagoga miliaribus aberat, & partem iudices detulisse. Vnde & puero in vicinia nomen inditum Masquillon (hoc est paruus sortiarius) huncque puerum cum ipse Michael ista scriberet anno 1582. adhuc Auenioni captiuum fuisse. Aliud contestatus accipe ex Grilando, cuius verba non pigebit adscri-

A bere, Quo (nempe homagio) facto statim vnum dæmonem constituit (ipse princeps dæmon) ad custodiam ipsius mulieris, quam nunquam relinquere debeat, sed illi inferuire in omnibus, quæ ipsa cupiet, & quotiescunque contigerit ad ludos accedere, hoc ipse intimabit mulieri, & illam deferet, & instruet. qui quidem dæmon associatur ei, tanquam maritus vxori, sæpe accedunt ad congregationes illas. B vbi maxima mulierum numerositas congregatur, & non vident illa in mente, aut intellectu, aut in apparentia, sed in vera & naturali forma accedunt ad loca prædicta, hoc modo & ordine. Videlicet, quia primum per vnum vel duos dies antequam fiat congregatio, intimatur sibi per dæmonem illum, qui est ad ipsarum custodiam constitutus, qualiter nocte tali & tali hora se præparet ad veniendum ad ludum: quæ mulier, si haberet iustam causam impedimenti, deducit & auditur, dummodo sit causa vera & excusabilis, quæ legitime excusare possit: alioquin si fingeret habere causam, quæ nulla esset, vt non accederet, non deferebatur inuita, sed remanebat in domo sua, nihilominus pro pena sui mendacij adeo fortiter cruciabatur à Dæmone, & in mente & in corpore maximis & continuis doloribus & agritudine intrinseca vel extrinseca tam fortiter vexabatur, quot diu noctuque nihil penitus quietis haberet, sed semper tribularetur, & omnia quæ ipsa ageret euanescerent & perirent in fieri: adeo quodam necesse fuit, vt tot mala cessarent, quod peccatum suum fateretur, & promitteret, etiam medio iureiurando: quod amplius non recusabit accedere. Cum vero promitteret accessurâ, statim adueniente nocte & hora, euocabatur voce

quadam, velut humana ab ipso dæmone, quem non vocant dæmonem, sed Magisterulum, aliæ magistrum Martinectum, siue Martinellum. Quæ siceuocata, mox sumebat pixidem vnctionis, & liniebat corpus suum in quibusdam partibus & membris, quo linito exibat ex domo & inueniebat semper magisterulum suum in forma hirci illam expectantem apud ostium, super quo mulier ipsa dixit quod equitabat, & applicare solebat fortiter manus ad crines, & statim hircus ille ascendeat per aërem, & breuissimo tempore deferebat ipsam vsque ad nucem Beneuentanam, & ibi suauiter deponebat, &c.] reliqua etiam refert consentanea his quæ alij citati DD. scripserunt solere in conuentu contingere. Nam præcitati Theol. adferunt varia exempla, & confessions reorum, qui omnes conueniunt in corporali delatione modo, & cæremonijs conuentus & alijs circumstantijs: Quarum præcipuas summatim hic exsequar, additis nonnullis, quas accepi à Pet. Orano, V. Cl. mihi doctrinæ & integritatis nomine (vt fratre) caro, qui præfuit anno. 1527. & 1598. Quæstoris & Iudicis functioni in Stabulensium sagarum & Lamiarum causa. Quoad baculum notat Sebast. Michael. d. operis Schol. 7. Abrah. Ezra filium Leuit. capite decimo nono. prohibitionem maleficii sic interpretari, *Non facietis experimenta per figuras, per baculos, per opera, per motus, per dies, & per horas.* & his verbis pleraque solemnia frigum comprehendisse, per *figuras*, intelligere circulum, de quo iam egimus, per *baculum*, virgas quibus vtuntur ad maleficium hostijs, & alias quibus in *pseudomalia*, & arundinem seu scopæ hastam cui in-

A quitant transferendæ: gaudere autem virga Diabolum, vt imitetur virgam Moïsi miraculorum effectricem, vel aliam illam floriferam Aaronis. Hunc baculum porro inungi solere vnguento confecto ex varijs rebus infusissimis, maxime ex vngue infantium necatorum. quanquam aliquando, non baculum, sed vel crura, vel alias sui corporis partes illinunt, vt patet ex verbis Ghirlandi, & ex sententia Aunionensi, *quam exhibebo totam lib. 5.* Possêt sine vnguento: sed hoc vult copiosum adhiberi, vt quam plurimos infantes interimant, opinantes sine hac pinguedine se ad conuentum deferri non posse. Indicio est, quod prima vice dicit sufficere vnguentum comodato ab alijs acceptum, postea necessarium esse, vt ipsæmet sibi illud ex infanticidio præparent.

C Sic ergo inunctæ solent deuehi infidentes baculo, furcæ, vel colo, vel cremathæ, imposito vno pede, vel infidentes scopis aut arundini, vel tauro, sui, hirco aut cani (*quorum omnium exempla prodidit Remig. l. i. c. 14.*) Sic inquam solent ad *ludum bona societatis* (vt in Italia vocant) conuentum deferri vbi ignis vt plurimum accensus, teter & horridus. ibi dæmon conuentus præses in solio sedet, forma terrificæ: vt plurimum hirci vel canis; ad illum accedere adorandi gratia, non eodem modo, interdum complicatis genibus supplices: interdum obuerso tergo stantes, interdum cruribus etiam in altum iactis, nec capite in anteriorem partem prono, sed resupinato, adeo vt mentum ad cælum feratur. tum candelis piceis oblatis, vel vmbilico infantuli, ad signum homagij eum in podice osculantur. Quid? quod & missæ sacrificium aliquando, per summum scelus æmulantur, & aquæ lustralis, & si-

milium

miliū rituum Catholicorum? l. 3. ex viri eruditi, senatoris Clarissimi Raymundi narratione ostendam. Insuper liberos duos Diabolo illic offerunt, vt annis superioribus mater Canonis Rouerensis, apud Binsfeldium, & anno 1458. quædam alia tres liberos suos apud Iaquerium cap. 7. sed inquinatissimum sacrificium idoli Moloch, secundum vtramque interpretationem, nequiter & crudeliter representant; cum proprios vel alienos filios dæmoni offerunt, & occidunt, aut semen ipsum profusum ei dicant, vt sceleratissimus ille magus, qui cum muliere in templo venerem exercens semen sacro chrismati miscebat, quod narrat idem Iaquerius *flagelli fascinar. fol. 58.* aut denique communionem sumpta sacram hostiam, in ore asseruatam, & extractam, dæmoni oblatam, coram eo pede conculcant, vt multæ striges inquirente Iaquerio confessæ fuerunt. *cap. 8.*

His & similibus flagitijs & abominationibus execrandis commissis incipiunt mensis asidere, & conuiuari de cibis, quos dæmon suppeditat, vel ijs quos singuli attulere; Interdum tripudiant ante conuiuium, interdum post illud. solent diuersæ mensæ esse, tres vel quatuor cibis interdum delicatissimis, interdum valdè inspidis & insulsis onustæ, quibus pro dignitate, aut opibus singuli locantur, aliquando suus cuique dæmon adsidet, aliquando malefici vna ex parte, & suus cuique dæmon ex aduerso. Nec mensæ suæ deest benedictio cætu hoc digna, verbis constans planè blasphemis, quibus ipsum Beelzebub & creatorem, & datorem, & conseruatorem omnium profitentur: eadem sententia est Actionis Gratiarum, quam subdunt mensis sublatis. Legi formulas, manu famosissi-

A mi cuiusdam malefici notatas. Conuiuium intersunt facie interdum aperta, interdum velata larua, linteo vel alio velamine, aut persona. sic etiam personati frequentius, post conuiuium quisque dæmon suam quam custodit discipulam manuprehendit: & vt omnia fiant ritu quàm possunt absurdissimo, dorsis inuicem obuertis, & in orbem iunctis manibus iactantes capita more fanaticorum, choreas ducere; nonnunquam candelas accensas manu tenentes, quibuscum ante dæmonem osculantes adorant, & cantare fescenninos in honorem dæmonis obscenissimos, vel ad tympanum fistulamue sedentis alicuius in bifida arbore saltare, omniaque ridiculè & contra cæterorum morem peragere. tum suis amasijs dæmonibus sceleratissime commisceri.

Quando sacrificia fiunt, fieri solent statim initio peracta adoratio: Sacrificia tamen etiam extra conuentum sæpè faciunt. Denique addunt, quemque narrare sua ab ultimo conuentu facinora, quæ quo grauiora, & magis execranda fuerint, eò collaudari vberius: si nulla sint, vel non satis atrocita, verberari segnes atrocissimè à dæmone, vel à malefico quopiam seniore: vltimò pulueribus (quos aliqui scribunt esse cineres hirci illius, quem dæmon assumpserat, & quem adorant, subito coram illis flamma absumpti) vel venenis alijs acceptis, læpe etiam indicto cuique nocendi penso, & pronunciatò Pseudothei dæmonis decretò; *Vliscimini vos: alioqui moriemini;* vt agnoscas legem Caritatis legi contrariam; suas quemque domos: si propè sint pedibus, sin distantiores, vt aduecti repetunt. Conuentus vt plurimum ineuntur vel noctis mediæ silentio, quando viget potestas tenebrarum.

vt interdiu meridiæ, quosunt qui referant illud Psalmistæ notum de dæmonio meridiano, & Abenezra scribit à Magis certos dies & horas obseruari. Nostræ striges videntur in diuersis regionibus varios habere statos dies. In Italia frequentant noctem quæ feriam sextam præcedit (*Sic Comanus in lucerna*) idque circa noctis medium (*vt ait Seb. Mich. schol. 7.*) Lotharingicæ striges conueniunt noctibus quæ præcedunt feriam quintam, & diem Dominicum, teste *Remigio lib. 1. c. 14.* apud alios legi noctem quæ præcedit feriam tertiam.

Posset dæmon eas transferre sine vnguenti vsu, (vt dixi) & facit aliquando. sed vnguento mauult vti varijs de causis. Aliquando quia timidiore sunt sagi quam vt audeant; vel quia tenuiores sunt ad horribilem illum Satanæ contactum in corpore assumpto ferendū, horum enim vnctione sensum obtupescit aliquando, & miseris persuadet vim vnguento inesse maximam. Alias autem id facit, vt sacrosancta à Deo constituta sacramenta, mimicè adumbret, & per has quasi ceremonias suis orgijs reuerentiæ & venerationis aliquid conciliet. Nihil verò ad translationem conferre vim vnguenti, vel inde patet, quod etiam si, qui statuto conuentu tempore ex curiositate quadam cupientes conuentui interesse se vnguento illinant, & reuera per aërem eo deuchantur, (Deo id, vt multoties probatum, ad puniendam incredulam curiositatem tam temerariæ audaciæ permittente) tamen si quis fide firmus, caritate armatus, ad fraudes dæmonis reuincendas dissipandasque ad fidei veræ confirmationem, eo se vnguento inungeret. procul dubio (vt recte Binsfeld.) nulla sequeretur translatio. quia hic omne pactum cum

dæmone cessat, neque id Deus esset permitturus. Et propterea, quando extra conuentui destinata tempora sese inungerent sagæ, non auolarent, nec auferrentur; eo quod id pactum non fuerunt. Sciunt hoc & ideo non vnguntur, nisi audito conuentus signo: aliquando monetur à suo Martinello, aliquando à vocibus præteruolantis comitatus Sagarum Regina, aliquando aliter iuxta Spineum c. 30. Sunt tamen quidam malefici, qui ex peculiari pacto, ad certum quoddam signum, siue vnctionem, siue pilei aut pallij posituram, siue quod aliud, quando volunt, aliud deferuntur: sed quod dixi frequentius est. Hispositis,

Probatur hæc translatio corporea, Primò, quia non potest dari quidquid, quod eam reddat non possibilem, quid desit? non deest corpus mouens, nam diabolus corpus assumit, nec adest vel obstat corporis moti resistentia, vel grauitas: quia longe maior est vis dæmonis mouentis, qui montes loco mouere posset. nec obstat celeritas motus ad locum remotum spacio temporis breuis: hoc enim valet efficere agilitas & vis naturæ angelicæ, iuxta Diuum Augustinum & B. Thomam. nec Deus id non permittit. existant enim permissionis innumera ferè exempla, quædam etiam SS. clarissima. Citant nonnulli primo loco Christum Dominum bis se passum fuisse à dæmone transportari, quod de malo spiritu accipiunt Origenes Ambrosius, Chrysostomus, Augustinus, Gregorius, Strab. & alij: hoc exemplo non vtor, quia licet multi patres indicent per aërem Christum à dæmone volentem raptum, deportatumque fuisse; magis tamen placet, cum Origene & Euthymio, ductum duntaxat, & præeunte dia-

bolo

Aug. l. de diuina
dæmon c.
3. Thom.
i. p. 1008
3.
Matt. 4.
v. 3. & Lu.
4. v. 6.
c. Matt. 1.
v. 20. &
24. & c. 1.
v. 14. &
20.

bolesecutum Christum fuisse, & sic in pinnaculum, & in montem ascendisse; quod aperte Diuus Lucas insinuat; nec obstat Diuus Mathæus, nam *καταλαβαθην* non raro significat assumere ducendo tantum: & sic hoc loco quoque interpretantur homines eruditi: ideo istud exemplum non multum vrget. Secundo loco adduci solet, dæmones ingressos porcorum gregem, eos in mare præcipites egisse. *a* firmior adhuc locus est quem 3. adferunt, nempe Philippum Diaconum à spiritu ex deserto in Azotum delatum: & Habacucum capillo in Babylonem translatum ad Daniele m. g. Ad hæc loca respondet Vlnic. Molitor, male nos ab Angelis bonis ad Dæmones argumentari, eo quod Angelorum hæc in re longe maior sit vis ac robur, quam dæmonum. Solutio ista mendosa est. quia motu locali non est cur dicamus naturaliter plus bonum Angelum, quam malum posse: & Theologorum communis schola concedit diabolos retinuisse quæ naturæ dotes erant, amisisse quæ gratiæ erant. Cum ergo bonus Angelus Habacucum tulerit, permittente Deo, poterit & diabolus hominem transferre. Quid mirum hanc dæmones à Deo in humana corpora potestatem recipere, qui longe maiorem in animæ deceptionem acceperunt?

Probatur etiam id experientia tot exemplorum, vt, sine proteruita, quis dissentire nequeat. Grauiissimi sanctissimique patres referunt, Simonem Magum coram Petro, alarum dæmoniacarum remigio in aërem sublaturum, volitare visum. familia de Abari Scythæ leguntur *k* Badudum Britaniæ regem hac arte volandi, sed & infelici exitu parem, nobis proponit Anglorum historia *a*.

A De Erico Suecorum rege, quod in quam partem pilcum verteret, in eam subito asportaretur regionem, auctor est Ioann. Magnus Gothorum Suecorumque historiographus lib. 17. Berengarium hæreticum & Magum eadem nocte Romæ fuisse, & in Turonensi Ecclesia lectionem decantasse tradidit in Chronico Nangiæ.

B Anno 1045. refert *N. prodigijs*, in Anglia quandam veneficam à dæmone palam equo nigro impositam, & per aërem abuectam. cui simile exemplum de Matiscenensi Comite, ex venerabili Petro Abbate Cluniacensi, libro sequenti refertur. de vetula ex lebece saltitante, Casarius libro 11. *miraculor. sub fin.* de maleficis Atrebatensibus Meierus egit anno 1459. *chron. Flandr.* Vincentius ex Pet. Damiano refert de quinquenni puero nobilissimi cuiusdam viri; qui puer monachus factus, quadam nocte asportatus, mane repertus fuit in pristino clauso, & interrogatus, dixit se per quosdam ad magnum conuiuium delatum, & comedere iussum, & postea per superiora pristino immisum *b*. Paul. Grill. libro secundo de *Sortileg. g. 7.* narrat anno 1524. sibi vt inquisitori oblatam quandam Lucretiam; quæ dum ex congregatione ludorum deportaretur domum, & sub auroram matutinus campanæ pullus, quoad operandum populus vocatur, fuisset auditus; subito illam à dæmone vectore prope fluuium in agro spinis obsito derelictam forte iuuenis, ei bene notus, illac transibat: eum ergo misera nomine proprio aduocat. iuuenis videns totam nudam, præter verenda femoralibus contexta, & pallsis crinibus accedere formidabat. persistit illa blanditijs allicere, tandem appro-

D *b* vide Malleum malef. p. 2 c. 3.

E pinquauit

a Polydorus l. 1. h. Angl. Pōrius virūnū com pend. hist Britan. & ijdem annales hoc memorat de Oliuetio Malmesburienfi, quē Naucleus & Vincētius Elmētū vocāt.

b vide Malleum malef. p. 2 c. 3.

pinquauit

a Hessel & Malde n. in Matth. Marc. 5. v. 13. Mat. 8. v. 32. f. Act. 8. v. 26 & 40. g. Dan. 14. v. 55. *b* ita post D. Dion. Thom. & alios. Mal. leus p. 2. c. 3. Calisto d. l. 2. c. 16. Clemens Roman. l. 6. Const. Apost. B. gesip. l. 3. h. Arnob. l. 2. contr. gen. Cyrillus Iero. f. Catec. 6. Epiph. Ambr. Maxim. & alij.

k Herod. melpomē Nazianz. epist. ad Bas. 22. O. rig. l. 3. cōtra Celf.

pinquavit, & quæsiuit habitus & more eoloci causam: illa primum alia omnia prætexere, & multa mentiri: donec iuuenis incredulus negauit se illi opem laturum, nisi vera fateretur. illa fidem secreti stipulata, confitetur quod sibi accidisset, & qua ex causa. Iuuenis eam secretò domum suam perduxit, & multis ab ea muneribus donatus fuit.

Sed tandem datæ fidei immemor rem vni atque alteri narrauit: sic paulatim sparso rumore, & mulier capta, & iuuenis testimonium veritati perhibere coactus, hæc omnia Grillando narrauit. Subdit & aliud his verbis; Mulier quadam Sabinensis diocesis hanc profitebatur diabolicam artem; de qua cum maritus suspicionem haberet, interrogauit eam pluries, qua semper negauit. Maritus verò in suspicionem sua persistens anxie veritatem perquirebat: qui adeo astute segesit, quod vidit illam quadam nocte se unguento quodam ungentem, qua vnctione peracta vidit illam celerrimè, quasi auem recedentem, & ex superiore domus solario ad inferiora descendentem. illam maritus sequens, vt videret quo tenderet, amplius eam non vidit, & accedens ad portam domus inuenit eam clausam.

Qua res magnam illi præbuit admirationem. Die vero sequenti iterum maritus uxorem interrogat, quod anxie scire cupiebat, & illa constanter (vt ante) se nescire dixit. Maritus vero, vt amplius negare mulier non posset, aperte ei dicit omnia, qua nocte præterita illam fecisse viderat; deinde fustibus illam percussit grauiter, & duriora minatur verbera, nisi veritatem dixerit, quam si apertè exposuerit, veniam se illi daturum promisit. Mulier igitur se iam celare non posse intelligens, veritatem aperuit, & veniam à marito petijt, quam illi maritus hac con-

A ditione indulgit, vt illum ad tales congregationes adduceret: illa vero vt veniam impetraret, facile petita promisit, & promissum ex licentia Satana impleuit.

Adductus igitur ille ad locum, vbi ludii fiebant, ludum, & choreas, & cetera omnia contemplatus est, & tandem ad mensam cum reliquis, vt vesceretur, sedens, cum cibos inspidos iudicaret, petijt sibi dari sal, quod in mensa deerat, & quamuis iterum atque iterum petijset, nunquam illi dabatur.

Tandem cum post importunam petitionem, prolixamque expectationem, sal illi daretur, dixit. Nunc laudetur Deus, quoniam iam venit sal. Quibus verbis prolatis demones, quia laudes Dei audire refugiunt, statim recesserunt, & reliqui omnes disparuerunt; luminaribusque extinctis, mansit ille solus nudus, quousque mane factò vidit quosdam pastores, quos interrogauit, quenam esset illa patria in qua erat, illi vero responderunt esse agrum Beneuentanum, in regno Neapolitano. Qui locus distabat à patria viri per centum miliaria, ob quam causam, licet diues esset, coactus fuit per viam mendicare, vt ad domum suam redire posset. Ad quam postquam peruenit, statim uxorem suam ob lamia crimen accusauit, & totam rem gestam, vt narrata est, coram iudicibus exposuit. Qui rem totam plenè, vt oportebat, examinantes, vera esse omnia quæ diximus inuenierunt, quæ etiam eiusdem mulieris confessione confirmata sunt. Hæc ex Grillando, Franc. Alfonsus à Castro d. cap. 16. addens se multa posse alia referre testimonia, quæ per fidelissimos testes in

D Hispania contigisse cognouerat. Bartholomæus vero Spineus Sacri Palatii Apostolici Magister q. de strigibus cap. 17. & sequi. non minus certa protulit, ex quibus vnum adscribam,

Quandam

Quandam (ait) puellam, qua cum matre Bergomi morabatur, inuentam fuisse nocte Venerijs in thalamo sui affinis. Quam mane repertam nudam, recognitamque, quia consobrina erat, cum interrogassent quomodo illuc venisset, aut ibi esset, & quare plorans illa, postquam vestita ab eis fuit, hac qua subilo, enarrauit, dicens: Hac nocte cum in lecto vigilarem, vidi matrem meam, qua me dormire putabat: surgentem de lecto, & exutam in camisia se quodam unguento, quod ex vasculo assumpsit de sublateribus extracto, perungentem corpus: & statim assumpto baculo quodam ibi preparato, in modum equitantis ascendens, extra fenestram deportata est, & à me nequaquam ex tunc ibi visa. cumque ipsa quoque de lecto surgens, meum, ut mater fecerat, perunxisset corpus, extra fenestram educta, statim in hunc locum deportata sum ubi matrem puero huic lecto decumbenti insidiantem vidi. Ex quo ego territa, cum matrem quoque ob meum aduentum conturbatam vidissem & comminantem, nomen Domini IESV & Beata virginis inuocaui, & ex tunc matrem non vidi, & ego hic nuda solaque remansi.

Hu auditis à puella, scripsit omnia hac affinis ille narrantis, Patri Inquisitori Bergomensi, à quo capti mulier, & tormentis exposita, cuncta confessa est, & addidit, se à damone plusquam quinquagies deportatam, ut puerum illum præditi affinis occideret: sed tamen præualuisse nunquam, eo quod semper illum inuenerit signo crucis, & sancti orationibus à parentibus bene munitum. Subdit & aliud, quod etiam ascribam. Quidam Antonius Leo carbonarius Ferraria habitator, de Valle Tellina, narrauit mihi hoc anno, se in patria sua ab eo cui infra scripta conigerunt, cognouisse. Quod cum suspectam haberet ille uxorem suam ex relatione multorum, quod iret ad tursum (hoc est conuentum Sagarum.)

A quando ipse nocte dormiret, finxit se quadam nocte profunde nimis dormire. Quod ubi percepit vxor, surgens de lecto inunxit se unguento ex vasculo prius abscondito, & statim nusquam comparuit. stupens autem vir suus, & quadam curiositate ductus, de lecto surgens idem fecit quod vxor, & statim per caminum (ut sibi videbatur) per quem etiam sibi visum fuerat ascendisse vxorem, delatus, in quandam cuiusdam nobilis Comitum cellam vinariam deportatus est: quo loci etiam vxorem suam, cum alijs pluribus reperit. Eo autem viso, vxor eius statim cum alijs quodam signo facto discessit: eodem viro suo in illo loco relicto. Qui mane à famulis domus inuentus, & cum clamoribus, quasi latro, captus, & ante comitem constitutus, accepto loquendi spacio cum rubore factum narrauit, & ex hoc accusata vxor illius apud Inquisitorem, & tandem confessa, poenam dedit suis dignam sceleribus.]

B
C
D
E
Haftenus Bart. de Spina. Contestatiora adhuc tria Italicis istis addit strigiportij exempla Nico. Remigius libro primo Damonolatr. capite decimo quarto. quibus neque lectorem priuare: ita scribit: Lutzeij (qui vicus non ignobilis est in radicibus Vogeji montis) Maio mense anni mille simi quingentesimi octogesimali nomen bacchanalia à vicinis celebrabantur. Ex eo vico Claudius Chotaius in vicinum, cui nomen est VVisebach, appetente nocte redibat. Iamque eius montis, qui inter vtrumque vicum assurgit, bonam partem conscenderat, cum subito correptus turbine stetit circumspiciens attonitus. nunciubi rei adeo insolentis causa aliqua appareret. nam cetera tranquillissimus quietissimisque aer erat. Aduertit in secessu quodam (eum accolae crepidinem Moreliam appellant) laruas mulieres sex, instructam multo auro atque argento mensam quandam saltando circum-euntes. perindeque sua iactantes capita,

ac qui intemperis agit antur: tum h̄s astantem in nigro tauro hominē, qui eas, vti oriosus aliquis in trivio, spectabat. Ibi igitur constitit tantisper dum se colligit, ac rem totam certius oculi agnoscit. Quod dum facit, momento turba illa disparuit, ac se ab eius aspectu subduxit.

Amoto igitur eo metu, se denuo via committit, ac iam montu verticem superauerat, cum ecce eum mulieres illa a tergo insequuntur, capita sua vt antea iactantes, atque altum seu ex composito silentium tenentes. Praibat homo atrā facie, manibusque in hirsutis speciem incuruis, quas etiam parabat illi in frontem immittere, nisi obstitisset districto atque opposito ense: siquidem hoc facto insultare distitit, quasi de vita metuens atque euauit, ostendunt se nihilominus iterum mulieres illa, vnaque cum h̄s homo, quem modo dixit auri fessorem, chorearumque spectatorem, ad quem iam factus confidentior Chotanus accessit propius atque infert.

Ita tunc hic es, mi Desideri Gaxete (id enim ei erat nomen) obsecro, siquid potes: serua me. Nam (Pol) tibi fidem meam obstringo, me nihil eorum qua vidi equidem palam esse facturum. Vixque hac dixerat, cum turbato illum seu nebula inuoluit denuo: eo demum euolutus & liberatus, solum se in solo ac longe disito a via loco reperit, quam tamen vestigando ad extremum nactus quam festinantissime potuit domum se recepit, Triduo post id testimonium ad aliud postea a iudice quaestioni rusum vocatus hoc ex abundantia superioribus addidit, recordari se cum propius ad mensam accessisset, visurus & quibus epulus esset instructa: demonem sibi è vestigio vnguibz in os inuolasse, ac dum se contra ferro defenderet, inter hac vehementiori vento iterum sublatum, atque ad Combrimontu cataraclas, qui locu a priore non minus ducentos passus aberat, fuisse deportatum. Quod nequū deliramentum esse putet hominus non sobrii, & noctu locique solitu-

A dine tum forte exterriti, id etiam Sandeodati XI. Cal. Ianij 1589. Barbelina Caxeta, & mulieribus illis vna, superiore mense totidem ferē verbis apud quaesitorem recitauerat: hoc adiciens tritici heminas duas, cafeosque bubulos totidem Chotajo illi a Desiderio Gaxete, eiusque vxore dono datos quo caelatum haberet quod sic viderat. Qua de re coram compositi conuenerunt, per omnia, extra hoc vnum, quod Barbelina diceret non esse in Chotajum a demone intentatas manus quia sic se mensa propinquum intulisset, vt is in elogio suo mentitus fuerat, sed quod aureum craterem ab ea furto tollere parauerat.

B Aliud exemplum ita narrat idem Remig. Ioannem ab Hembach vix dum ab ephrebi egressum venefica mater secum ad nocturnos demonum conuentus deduxerat, ac quod tibijs sciret, h̄s illum canere iusserat, atque in proximam arborem quo clarus exaudiretur inscendere: quod dum facit, ac saltantium choreas ociosis oculis collustrat, forte insolentia admiratus (nam praepostera, ridiculaque ibi erant omnia) Deus bone (inquit) vnde isthaec nobis tam frustra amensque turba? vixque hoc dixerat, cum in terram prolapsus, altero humero debilitatum se, ac cum astantium opem imploraret, solum reperit. Quod dum palam pradicasset, & varie de eo sentiretur: alijs visum, alijs rem gestam esse contententibus: secuta est postmodum, quae eam dubitationem tolleret occasio. Nam Catharina Praeuotia in Fraiensem 4. Non Septem. 1589. earum vna, quae choros illos agitauerant, ob sortilegiij suspicionem non multo post comprehensa, rem omnem vti supra memorata est, ad huc eius rumorū, quem Hembachius seminauerat, signata, & nulla interrogatione praecunte fissa fuit. Keruers Otilla in VV. rdestam. 8. & 7. Id. Augu. 1590. & Eysarbz Agnes Dusa. 3. Non. Dec. 1590. qui proximus erat sequens annus, veneficij damnata, idem quoque diuerse affirmarunt, locū praeterea illa, vbi id euenisset suo, quo id te-

stadius

Statius fieret nomine Mayebuch appellans. Tertium non testium tantum dictis clarum, sed & clara luce gestum idem in hunc modum recenset: Rediens Nicolæa Lagberhard è moletrina Gueringensi Assenuncuriam ante 8. Cal. Aug. ann. 1590. ac iter secundum sepem siluestrem aperto meridie faciens, aduertit in aruo finitimo chorum in orbem saltantium tum virorum, tum mulierum: verum quod præter solitum aliorum hominum morem auersis, tergaque ostendentes id faciebant, attentius eos aspiciens vidit præterea, qui caprimis, bubulisque pedibus deformes vna intermixti saltatoriū illum orbem versarent. Tum pene metu emortua Iesu salutare nomen (vbi quibus sinistri inauspicati que aliquid imminet) inclamare cepit, ac rogare suppliciter, vt ad suos modo salua incolumisque redire posset. Illico euanescere omnes qui tripudiabant, præter vnum Petter Gros-petter nomine, cui ocius in aërem sublato elabi interea atque excidere visum est penicillum quali furnarij consueuerunt furni sui arca, priusquam panem in eum condant, extergere. Inter hæc vehementiori quoque illa correpta vento, vix anhelitum ducere, ac spiritum trahere: tum etiam domum reuersa triduum integrum ex valetudine decumbere. Cuius rei fama cum ipsa eiusque propinquis spargente, iam vniuersum pagum peragrasset, Petter ille, ne videretur eius dissimulatione tantum crimine agnoscere ac fateri: primum quidem apud iudicem iniuriarum ferocius agere: sed tandem verius, ne non succedente lite maius ipse sibi crearet periculum, eam consulto deseruit: quæ res multo etiam magis eius facti suspitionem auxit, astimantibus multis male mentis conscientia illum eam, quam primū in animum adeo aude reuocauerat, iniuriā misurare. Ergo iudex in eius vitam morsq; tam diligenti inquirere, ac cum certis indicijs rem non esse vanam comperisset, comprehendere: tum ad criminis non adeo inuitam confessionem adducere: tandem & a-

A lios, qui cum illi eius sceleris societas fuerat: coarguere, ac iam manifestos facere. Inter quos fuit Barbelia Ioanni Latomi vxor Dusa 6. Cal. Februar. 1591. & Mayetta Laurentij super maioris item vxor Dusa. 14. Cal. Martij 1591. quæ diuersa totidem tamen verbis, illud de sabbato à se auersis vna cum intermedijs cornipedibus choro, proditum à conscio Petter indicium verum esse agnouerunt, Accessit & earum confessioni tertius Ioan. Michael armentarius Dusa Cal. Martij 1591. hoc etiam ad maiorem eius rei fidem addens: se interea, dum hæc fierent, tibicinum functum officio, pedum quoddam forte oblatum ori ad mouendo, ac micantes ei digitos, vti cum ad numerum vera instantur tibia, adducendo. Ac cum Nicolæa illa (vbi dictum est) Iesum tremebunda inuocasset, scq; præterea crucis signo munuisset, è quercus altiore ramo cui tum insidebat præcipitem decidisse, demum turbine inuolutum, ac in prætium nomine VVeiler, in quo pascentem gregem paulo ante reliquerat, deportatum fuisse. Eius rei grauisimum firmissimumq; argumentum deniq; hoc fuit, quod locus, vbi sic in orbem agitata fuerant chorea illa, postridie quemadmodum Nicolæa ante monuerat, apparuit circo impressus qualem habent hyppodromi, vbi in gyrum aguntur equi: Sed & interstitus vngularum caprimarum bubularumq; recentibus vestigijs. Quæ & persistenter videri, dum aratro denuo proficiscū, subactumq; aruū illud bruma sequente fuit. Test. monum dixere Nicel Klein, Desiderius Vernex, & Gaspar Sutor, & quot quot in rem præsentem mature ducti, de ea post à iudice sunt interrogati.]

E Nonne fat manifestum probantur choreæ, conuentus translatio? An hic Dormitantij nostri cunctorum abnutiui dicent hæc somnia tam varios, tam apte, quasi in vnam Catherenam annulos connexuisset? an illius Petters penicillū etiam somnians eo delatum? somniasse Nicolæam; & somnij toporifera ægri-

monia triduo lectulo affixam i somni-
asse testes hos omnes solennia, & meræ
vi imaginationis agro impressa vesti-
gia tam pertinaci impressione? greges
ab Amphryso Apollinem, aut à Gadibus
Herculem Erythræas boues eo deduxisse;
& choreas duxisse docilia arméta
Lotharingico in solo? pergēt scrupulosis
(scilicet) Dubitantij veteri ne innocentes
huiusmodi, fateantur se commisisse, quæ
nunquam deliquerunt, sed errore opinionis
putant se deliquisse? Quæ hæc, & quæ
pertinax libido est, generis humani hostibus
sic patrocinantij? Verum de hoc lib. 5. vberius.

Non minus exploratum aliud Balduin. Ronseus epist. Medic. 50. quod
suis temporibus in Hollandia acciderat,
ita narrat. Erat in pago Oostbrouck non
procul à Traiecto mulier vidua, cui seruus
conuixerat, ad obeunda, vt res postulabat,
munia domestica: Is cum iam sepius, vt
solerent esse curiosi serui, per transfennam
animaduertisset, heram nocte intempesta,
statim ac quieti se tradidissent domestici,
quotidie in stabulum, ad certum præfixum-
que locum venire, atque ex porrectis manibus
præsepi contiguum fœnile apprehendere.
Admiratus tandem ille quidnam hoc negotij
esset, statuit & ipse inscia heræ idem
semel experiri, atque eandem pertentare
aleam. Igitur heræ ex consuetudine ad solita
veniente, atque sicuti videbatur digressa,
subsequitur & ipse, locum contemplatur, at-
que exemplo heræ fœnile complectitur: Ibi
ille ex tempore in æra raptus defertur in
oppidum VVyck in abditum & subterraneum
specum, vbi cœtum maleficarum de maleficijs
conferentem inter sese, reperit. Heræ cum
suis inopinam fanuli sui præsentiam
admirata, rogat, quo astu, ut qua tandem
ratione momento temporu illuc appu-
lisset.

Respondit ille ordine, vt res transacta
esset: Tum illa indignari primum atque excan-

A descere cepit, veritatem nocturni, atque
clandestini isti commentus hac ratione tan-
dem eliminarentur: cum consortibus igitur
deliberandum censuit, quid in ambiguo ho-
negotio faciendum suadeant, conuenit tan-
dem inter eas, vt amice exciperetur, silen-
tium stipularentur, atque arcana hæc, quæ
illi, præter meritum atque opinionem, vide-
re contigisset, nulli communicaturum se, aut
reuelaturum sanctè deieraret. Ille interim
quiduis pollicetur, ablanditur, & vt mitius
agant, simulat se omnibus votu hoc vnum ex-
petere, vt cum illarum gratia liceat post
hac sortilegarum interesse collegio. Inter
m dum consultatur, labitur hora, & iam ab-
eundi tempus instat. In dubium iterum, in-
stigante heræ, iam vertitur, remittendum
domum sit totius cœtus periculo, an bono pu-
blico, enecandus. Communi tandem omnium
consensu mitior placuit sententia, quæ iura-
mento ad actum domum deserendum decer-
neret. Suscipit eam prouinciam heræ, atque
fide data in humeros receptum domum dela-
turam pollicetur. Accinguntur operi, atque
euo ocyus per æra feruntur. Sed ecce, e-
mensis iam bonam partem itineris, conspicuum
se se de dit lacus arundineti obsitus. Vbi
malefica illa anus occasionem nacta, verita-
ne iuuenis penitentia ductus, quod furiali-
bus istis ferijs (quemadmodum simulabat)

C

D

E

initiatu esset, visa tandem eliminaret, pro-
uolans, à se distecit adolescentem, sperans, vt
suspicio est, eundem partim casus violentia
enectum, partim lacus ipsius altitudine ab-
sorptum iri. Verum, vt est DEVS misericors
prorsus, non volens mortem peccatoru? sed vt
conuertatur & viuatur, vesana illius menti
metas constituit, neque passus est iuuenem
in fontem submergi, sed aliquanto equiore
conditione permisit, vt in hunc vsque
diem vita protraheretur, dum forte for-
tuna in arundinetum decedens, lethalem
plagam ex casu non accepit, violentia impe-
tuque casu per arundinetum quoddammodo
refractu.

Interim

Interim miser ille, qui solus lingua ministerio iam urebatur, dum illucesceret, mille distorquebatur cruciatibus, ac suspiria trahens, tantisper ingemiscbat, dum praeereuntes insolita lamentatione attoniti, facta indagine, compererunt hominem prorsus elumbem, & cui utraque excidisset coxa. Rogant unde sit, quomodo eo calamitatis deuenerit? narrat ille ordine singula, deseritur tandem curru Ultraiectum. Ibi nobilis vir Ioan. Culemburg. Urb. Praet. rei nouitate quodammodo percussus, admirabilis singula perquirat, atque indagine facta fascinatricem heram comprehendit iubet, vinculisque constringi. Illa simul ac in manus praefecti venisset, nihil negare, singula fateri. &c.]

Haecenus ille, quid ad haec queat impudens os vel VVieri, vel Godelmanni, cum suis oraculis Luthero & Melanchtone? dicentne atrabiliariam mulierculam hoc credidisse, & deceptam fuisse quid? ipse iuuenis, quomodo sic lacer & elumbis? delumbaratne illum subito bilis atra? finxit fortassis. unde igitur, & quomodo in arundinetum delatus, si non ex illo specu, & unde in specum, si non ex domo? si loco non motus, quomodo perductus ex Oostbrouck in illud arundinetum? si sponte iuit, unde tam grauis & perpetua membrorum luxatio? atrabiliarij etiam, qui illic iuuenem inuenere, qui Ultraiectum ad Praetorem detulere (o impudentem pertinaciam). Considera potius (lector) in hac narratione. Primo nouum modum siue signum, scenilis comprehensionem, absque vlla inunctione. Secundo solere daemones certa sibi loca deligere, ad coetus suos & conuenticula malefica. Nam anno quoq; superiore, Ioannes ille de Vaulx Stabuleti decollatus, fatebatur, ex praecipuis locis generalium congregatorum, esse vnum in ditione Ultraiecti-

A na, & eo se non semel Stabuleto delatum. Tertio nota, non ipsas modo maleficas ferri per aera, sed & auxilio daemones alios humeris eo deferre posse. Denique stultissimum esse misericordiae crudelissimarum excetrarum se committere. Quanto tutius fuisset huic iuueni, Nomine Saluifico IESV, vel Crucis signaculo se munire & totum illum coetum, venti instar dissoluere, ac diffugare? Mansisset esto solus in specu: labor dumtaxat itineris longioris pedibus exantlandus fuisset. Verum possem multa huiusmodi adijcere, nam similia narrant multa exempla.

B Anan. d. libro quarto Auctor Daemonoman. libro secundo cap. quarto. Torquemada Diabolo. 3. Binsfeldius d. operis membr. I. cond. XII. And. Libanius in strigiportio, Cumanus in Lucerna inquisitor. & his antiquior Ioann. Cesarius libro decimo miraculor. c. I. & alij.

C Ex his exemplis defumitur fortissima probatio. cum isti ex mera curiositate inuncti, de loco in locum tam remotum re ipsa delati fuerint, manifestum fit haec non contingere nuda dumtaxat imaginatione & delirio muliercularum. immo, nonnunquam conuentu subito dissoluto, reperta mensa & suppellex argentea, & postea a dominis agnita, & confessae vxores se illa secum ad conuentum detulisse. Deinde Sortiarij locos omnes, & cibos, & vicina omnia diligenter notant, arbores, sepes, flumina, agros, domos discernunt, si laruati non sint, conuiuas agnoscunt, obuios quoque, quos in via habuerint, saepe salutant & alloquuntur; cernuntur non raro ab alijs viris catholicis, & mente fanis ad conuentum euntes, vel

D a conuentu redeuntes: interdum etiam visa & deprehensa nuda; & ex turbine seu nube decedentes, aut vulnerata & nutilata membris, de quo l. 5.

Item hac deportatione sic saepe defatigantur, vt domum reuersis per totum triduum sit decumbendum prius quam pedibus possint consistere, quod docet Remig. d. l. 1 cap. 24. confitentur omnes vnanimiter eadem, nec in circumstantijs minutissimis discrepant. idem confirmant alij immunes ab eorum crimine & errore. Fatentur rei in ipso rogo, vbi nihil fictio profutura, & exhausta iam sunt tormenta. De vanis autem & delusorijs, tam perpetim nequit vna & consentiens omnium esse contestatio; tantaque, inter locis, & temporibus, & aetate, ac studijs distinctissimos, adeoque multos, confessio. peculiaris enim cuique est animi actio, & alius ab alio diuersum quid imaginatur: nec cerebri aut phantasiae omnium eadem dispositio, quae daemoni ad huiusmodi imagines necessaria foret, nec etiam mendacij tanta posset esse conformitas. Hoc argumentum meo iudicio, hominem non peruicacem, idoneum est conuincere.

Confirmatur hoc argumentum eo quod (vt bene) Cumanus supra num. 3. somnia & phantasiae tales non sunt in potestate hominis: vt ei accidant, vel ijs careat pro lubito: Sed strigibus serio conuersis, & nolentibus amplius conuentui interesse, nihil amplius tale contingit, dumtaxat quia nolunt quod est euidentis indicium in somnis ista non contingere. Praeterea qui haec asserunt somnia esse & ludibria, certe peccant contra reuerentiam Ecclesiae matri debitam.

Nam Ecclesia Catholica non punit crimina, nisi certa & manifesta; nec habet pro haeticis, nisi qui in haesi manifeste sunt deprehensi cap. consultasti. 2. quaestione 5. striges autem iam a plurimis annis pro haeticis habet, & iubet per

A inquisitores puniri, & brachio saeculari tradi, vt patet ex libris Sprengeri, Nideri, Jaquerij, Michaelis, & docet experientia. Ergo vel Ecclesia errat, vel isti Pyrrhonij errant: Ecclesiam in re ad fidem pertinente errare qui dicat, anathema maranatha sit. Narrat idem Cumanus exemplum delationis veritatem declarans; quod licet, tentent increduli: In Mendrisio (inquit) oppido Comensi contigit, iam ferè annis quinquaginta elapsis, vt cum ibi quidam inquisitor nomine Magister Bartholomaeus de Homate, D. Laurentius de Concoretio Potestas, & Ioannes de Fossato Notarius, contra has striges procederent: vna die ista potestas, quae ad curiositate ductus, volens experiri, an vere & corporaliter strigae uent ad ludum; facta conuentione accessit quodam die Iouis sero cum notario suo, & quodam alio, extra oppidum ad quendam locum, sicut illi strigae praedixerat: & dum ibi prope essent illi tres, viderunt ibi plures personas congregatas coram quodam (qui erat Diabolus in forma hirci) ad modum cuiusdam magni Domini sedente: & ecce subito omnes illae personae ibidem congregatae iussu Diabolis, adeo illum officialem & omnes eius socios: Deo ob eorum curiositatem permittente, baculis percusserunt, quod ex talibus percussioibus, ille officialis, & notarius, & tertius ille alius infra quindecim dies mortui sunt.] haec ille. Non ergo suaferim peruicacibus, vt se experimento committant, nec occinam illud vulgatum: Non credis, vade & vide.

E Nec est quod ingerant, daemoni nullam esse causam, haec non cum singulis potius agendi, quam talem conuentum frequentiam instituendi. Multa hinc ille commoda percipit. Primo per hanc societatem & plurium consortium vehementius in malitia fouentur & indurantur. Secundo hoc pacto, criminis participatione, singulorum peccata ag-

grauantur. Tertio talibus illicibus, & varijs, quæ illic fiunt, inductionibus, plures facilius impediunt. Quarto multitudo facit audaciores ad malum; tollit Dei hominumque timorem, & mutua imitatione ad maiora facinora inflammat, vt solent carbones iuncti. Quinto voluptas nefaria maior videtur, quo pluribus innotescit. Sexto difficilius conuertuntur, quo pluribus testibus se dæmoni addixerunt, & actuum frequentatione quasi quodam habitu occalluerunt. ita prudenter ratiocinatur Spineus *q. de strigib. c. 20.*

Breuitur ergo concludo, has translationes, de quibus quæritur; posse modis quatuor contingere. primo sola cogitatione, quod S. S. vocat transferri in spiritu: & talis illa visio Ezechielis *a. Et emissa similitudo manus apprehendit me in circum capiti mei, & eleuauit me spiritus inter terram & celum, & adduxit me in Ierusalem, in visione Dei, &c.* Vltimum enim verbum, modum præcedentibus ponit verbis: ne putemus hanc similem translationem illi Habacuc, de qua Daniel *b.* Aliquando suis pedibus comitantur ad conuentus, vt narrant Remigius & Binsfeldius. 3. à Dæmonereuera, secundum corpus, & motum localem, transferuntur, vt docui. 4. aliquando potest contingere, vt ipsi ignorent corporaliter, an opinione dumtaxat translati fuerint; quod in diuino illo raptu accidit Beato Paulo. Traditum inuenio, in quibusdam P. Ioannis Maldonatij dictatis, *de Dæmonibus*, quod quando volunt corporaliter transferre: tum se inungunt unguento ex infantilis corpusculis adipe: quando conuentibus per insomnium dumtaxat interesse volunt: tum in sinistram cubare latus: quando vero malunt vigilantes: quæcumque in conuentu fiunt cernere, vt coram se

A geri; tum opera dæmonis ex ore vaporem quendam crassum euomere, in quo gestorum imagines vt in speculo intueantur. Et fortassis hoc Quæsitibus insinuare volebat famosus ille Ioannes de Vault Stapulensis; cum diceret: scire se discernere: num corporaliter, num vero per imaginationem conuentu interesset.

B Vnum restat soluendum, quod quosdam scio torfisse aliquando. Etenim doctior philosophus atque Theologus quærat, qui fieri queat: vt, cum angelus sit incorporeus, queat rem corpoream loco mouere? Respondeo, nec opus esse ad hoc noua à Deo virtute attributa, (vt censuit Guilh. Paris.) nec etiam distincta virtute seu potentia motiua (vt putauit Aureolus:) nec etiã posse Angelum sola voluntate & intellectu illimitate & infinite, quodcumque velit corpus, & quando velit, & quo velit, & quanta velit celeritate, loco mouere (hoc enim damnasse intelligendus est articulus Parisiensis, & merito quia hoc est virtutis infinitæ: Sed respondeo, Angelum determinatam sibi que notam, suis viribus non maiorem molem, ea celeritate vel tractu, quem & agilitas Angeli & rei motus natura permittit, eo solere mouere & transferre posse, quod in assumpto corpore, secundum substantiam (malo enim hoc tenentes sequi) sit præsens, sicque præsens, sola voluntate corpus illud impellat, & eadem voluntate, mediante illo corpore, aliud corpus contiguum moueat, vel deuehat, ad eum fere modum, quo ventus fortis plumam agit per aerem, & certo tandem loco illam destituit, & destituendo sistit: Et sic Angelus deferens Prophetam Habacuc, dumtaxat tangebatur capillos eius; neque tum capilli corpus sustentabant, sed virtus Angeli ipsius per voluntatis

imperium

vide Iosep. Ang. in 2. d. 8. q.

imperium toti corpori impensa. Vnde si velit Angelus sic moderari actiuitatem, vt celeritas deuotionis non superet robur delatis fiet, vt fit sine defatigatione hominis ista transuectio: si hoc nolit, haud dubie mire defatigetur homo necesse est, celeri illa per aerem delatione.

bl. dæmo
fol. c. 27.

Hinc intelligimus non esse certam differentiam illā Remigijb, quod Angelorum bonorum transuectioes quietæ & laboris expertes sint hominibus; malorum verò plenæ lassitudinis, formidinis, & molestiarum. etsi enim vt plurimum credam hoc verè contingere; fieri tamen potest, vt si dæmon velit etiam citra lassitudinem & molestiam deferat, vt patet exemplis, quæ narrat Torquemada Dialo. 3. & ille Ioannes de Vaulx Stabulensis hoc de suis transuectioibus testabatur. Illud, certius, has dæmonum subuectioes semper periculi plenas & formidabiles esse.

QVÆSTIO XVII.

An possit dæmon quantitatem corporum sic mutare, vt penetratio partium sequatur. siue vnum corpus in duobus locis distinctis, vel duo corpora in vno & eodem loco penetratiue collocare?

Reuiter censeo ad hac omnia negatiue respondendum, quia hac omnia repugnant principiis physicis & ædini nature. Nā, vt de posteriore prius agamus. nec ipsemet dæmon potest loca distantia ab inuicem, non occupato medio, simul implere, ex veriore sententia & cōmuniore, minus ergo poterit ibi corpus

A vnum statuere; sed soli hoc Deo reueruatum. Nec obstant exempla, quibus docetur multos alio loco *αὐτοπαροῦσῶς* alijs apparuisse, quam vbi reuera tunc erant, non dormientibus modò, sed & vigilantibus. c. Nain si à Sanctis hominibus & miraculosè apparitiones factæ, vt de Sanct. Nicolao, D. Agatho, & Diuo benedictò legimus: tum illæ ab infinita Dei virtute profectæ sunt: sin autem ab Angelis malis procuratæ, ad speciem tantum visæ & præstigiôsæ censendæ, huc refero illud quod Origen. lib. 6. cont. Celsum tradit, Pythagoram eodem tempore in duabus vrbi-bus conspectum: & aliud de mulierculis commestatricibus in vita D. Germani, & de Imperatoris filio per Theodorum Monachum patri exhibito apud Zonaram d. Vide pet. Tyræum d. lib. 2. cap. 8. cum seqq. Quod vero ex alijs refert Ananias. lib. 4. de Natura dæmon. non posse dæmonem duorum hominū simul occupare corpora: sed posse tamē, cum in vnus corpore sit per substantiā suam vi sua alium, vel magno distāte interuallo, de crimine aliquo tentare; hoc fateor me nō intelligere. Nam nihil prohibet duos esse sibi adeo propinquos, vt simul sint quasi vnus adæquatus dæmonis locus quem substantia sua occupet: nihil inquam prohibet hos simul à dæmone possideri. Si vero alter tam longe distet à possesso, vt spaciū illud excedat spheram actiuitatis dæmonis; non credo posse dæmonem illū possidētē, huic alteri quidquam suggerere tentationis. vt enim nec quoduis corpus quantumuis distans loco mouere, sic nec quorumuis animos, à quorum corporibus absit longissime, potest Diabolus tentare; sed eos tantum, qui sint adeo propinqui, vt in vno quasi adæquato loco dæmonis censeantur. Nonnulla huc pertinentia petite à Guilb.

e vide Pet Tyræum l. 2. de spirit. appar. c. 6. & 7.

d cō. 3. in vita Basilii Machedonnis.

Pari-